

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ,
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
Δ/νση: Φραγκούδη 11 και Αλ. Πάντου
Τ.Κ.: 101 63 Αθήνα
Πληρ.: ΜΑΡΙΝΑ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
Τηλ.: 210 9098385
Email: marina.papanastasiou@minpress.gr
Φαξ: 210 9098 433 ή 213-1318433**

Ορθή Επανάληψη - 24/07/2018

Αθήνα, 12/07/2018

Α.Π.: 10469/2018

ΠΡΟΣ: Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης,
Κοινοβουλευτικού Ελέγχου και Νομοθετικής
Πρωτοβουλίας

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 7284/3.7.2018 ερώτηση του βουλευτή Χ. Θεοχάρη

Σε συνέχεια του υπ' αρ. 7284/3.7.2018 εγγράφου του ανεξάρτητου βουλευτή Β' Αθήνας, Χάρη Θεοχάρη, με θέμα «Ανεπαρκής η Εξυπηρέτηση των Κωφών-Βαρήκων Ελλήνων Πολιτών», θέτουμε υπ' όψιν σας τις ακόλουθες παρατηρήσεις, κατά λόγον αρμοδιότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης:

Η πρόσβαση των κωφών-βαρήκων στο σύνολο του προγράμματος των ελληνικών τηλεοπτικών καναλιών μέσω διερμηνείας στην ελληνική νοηματική γλώσσα, προβλέπεται δυνάμει συγκεκριμένων διατάξεων της οικείας και κοινοτικής νομοθεσίας καθώς και πρωτοβουλιών, ήτοι:

Νόμος 4339/2015 (ΦΕΚ Α' 133/29.10.2015) για τη «Αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης - Ίδρυση συνδεδεμένης με την ΕΡ.Τ. Α.Ε. ανώνυμης εταιρίας για την ανάπτυξη δικτύου επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής - Ρύθμιση θεμάτων Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ. Τ.) - Εθνική Επικοινωνιακή Πολιτική, Οργάνωση της Επικοινωνιακής Διπλωματίας -Σύσταση Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας και Μητρώου Επιχειρήσεων Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 4070/2012 (Α' 82) και άλλες διατάξεις»

Ο Νόμος 4339/2015, ο οποίος θέτει το πλαίσιο για τους όρους και προϋποθέσεις αδειοδότησης και λειτουργίας των παρόχων τηλεοπτικού περιεχομένου, καθορίζει συγκεκριμένες πρόνοιες τις οποίες θα πρέπει να εφαρμόζουν οι τηλεοπτικοί σταθμοί για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στο εκπεμπόμενο περιεχόμενο από τα άτομα με αναπηρία και ιδιαίτερα όσα έχουν προβλήματα ακοής.

➤ Στο **άρθρο 8, παρ. 6 & 7** «Περιεχόμενο εκπεμπόμενου προγράμματος» προβλέπονται:

- η υποχρεωτική ταυτόχρονη αναγραφή υποτίτλων στην ελληνική γλώσσα σε δελτία ειδήσεων, για

τουλάχιστον επτά (7) λεπτά της ώρας, μεταξύ των ωρών 17.00 έως 23.00

- η υποχρεωτική ταυτόχρονη αναγραφή υποτίτλων στην ελληνική γλώσσα σε τηλεοπτικό περιεχόμενο, για τουλάχιστον τέσσερις (4) ώρες την εβδομάδα, μεταξύ των ωρών 17.00 έως 23.00 (για παρόχους ενημερωτικού προγράμματος)

- η υποχρεωτική μετάδοση εβδομαδιαίου τηλεοπτικού προγράμματος, προσβάσιμου από άτομα με αναπηρία, σε ποσοστό τουλάχιστον 3% (για παρόχους μη ενημερωτικού προγράμματος).

➤ Σημειώνεται ότι ο Νόμος 4339/2015 επικαιροποιεί τις αντίστοιχες διατάξεις του Νόμου 2328/1995 (ΦΕΚ Α' 159/3.8.1995)¹, μάλιστα, διευρύνοντας σημαντικά τις χρονικές προβλέψεις πρόσβασης σε τηλεοπτικό πρόγραμμα από τα άτομα με αναπηρία και ιδιαίτερα από τα άτομα με προβλήματα ακοής.

Κ.Υ.Α. 1686/2018 (ΦΕΚ Β' 2037/5.6.2018) για τη «Δωρεάν μετάδοση μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς»

Η Κ.Υ.Α. 1686/2018, η οποία υπογράφηκε από τον Υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών & Ενημέρωσης και τον Υπουργό Υγείας, ελήφθη κατ' εφαρμογή του άρθρου 3§21 για την υποχρέωση μετάδοσης δωρεάν μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τους τηλεοπτικούς σταθμούς, για θέματα υγείας, πρόνοιας και μέριμνας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

➤ Η ανωτέρω Κ.Υ.Α. προβλέπει συγκεκριμένες πρόνοιες για το περιεχόμενο και τους όρους μετάδοσης των μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων:

- Ανάγκες και απαραίτητα μέτρα προαγωγής της προστασίας, πρόνοιας και διευκόλυνσης των ατόμων με αναπηρία (άρθρο 1 § γ).

- Άρση κάθε μορφής διάκρισης λόγω, μεταξύ άλλων, αναπηρίας (άρθρο 1 § δ).

- Υποχρεωτική δωρεάν μετάδοση καθημερινής συνολικής διάρκειας τουλάχιστον 40 (σαράντα) δευτερολέπτων (άρθρο 4 § 1), σε ζώνες με υψηλή ή μέση τηλεθέαση ή ακροαματικότητα (άρθρο 4 § 2).

➤ Αξίζει να σημειωθεί ότι το άρθρο 5 της ανωτέρω Κ.Υ.Α. ορίζει ότι τυχόν άρνηση μετάδοσης μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τους τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς σταθμούς επισύρει τις προβλεπόμενες από το Ν. 2328/1995 κυρώσεις (άρθρα 4 και 5 Ν. 2328/1995), όπως συστάσεις του Ε.Σ.Ρ., επιβολή χρηματικών ποινών, προσωρινή αναστολή λειτουργίας προγράμματος.

Νόμος 4488/2017 (ΦΕΚ Α' 137/13.9.2017) για τις «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις»

➤ Στο **άρθρο 64** για την «Πρόσβαση στο φυσικό, δομημένο και ηλεκτρονικό περιβάλλον», προβλέπεται η διασφάλιση εκ μέρους των δημοσίων αρχών της ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία:

- στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, τόσο σε συνήθεις συνθήκες όσο και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

¹ **Νόμος 2328/1995** (ΦΕΚ Α' 159/3.8.1995) για το «Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας, ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις»

- στο ηλεκτρονικό περιβάλλον, ιδίως στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, πληροφορίες και υπηρεσίες, περιλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και των υπηρεσιών διαδικτύου

➤ Στο **άρθρο 67** για τη «Μη διάκριση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στις οπτικοακουστικές δραστηριότητες», προβλέπονται οι ακόλουθες καινοτόμες διατάξεις, σε συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες, καθώς και τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις στο χώρο των ΜΜΕ:

- Η προώθηση, εμπέδωση και σεβασμός της αρχής της μη διάκρισης από το σύνολο των ΜΜΕ. Για το σκοπό αυτό, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης στους Κώδικες Δεοντολογίας Ειδησεογραφικών Εκπομπών, Διαφημίσεων και Ψυχαγωγικών Προγραμμάτων που καταρτίζει, οφείλει να συμπεριλαμβάνει ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην πραγμάτωση της αρχής της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας, στην ανάπτυξη ενός πλουραλιστικού διαλόγου για τα θέματα των ΑμεΑ και την προαγωγή της ουσιαστικής ισότητας μεταξύ ατόμων με και χωρίς αναπηρίες.

- Τα παραδοσιακά και διαδικτυακά ΜΜ υποχρεούνται να αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες, όπως ομιλούσες ιστοσελίδες, υποτιτλισμό, ακουστική περιγραφή, διερμηνεία νοηματικής, προκειμένου να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε αυτά των ατόμων με αναπηρία.

Προεδρικό Διάταγμα 109/2010 (ΦΕΚ Α'190/5.11.2010) για την «Εναρμόνιση της ελληνικής ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών-μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων»

➤ Στο **άρθρο 8** του ανωτέρω Προεδρικού Διατάγματος (Άρθρο 7 Οδηγίας 2010/13/ΕΕ) προβλέπεται:

- Η υποχρεωτική λήψη μέτρων από τους παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, ώστε οι παρεχόμενες από αυτούς υπηρεσίες να μην προκαλούν μίσος λόγω, μεταξύ άλλων, αναπηρίας.

- Τα κάθε είδους προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων και των οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων, οφείλουν να σέβονται, μεταξύ άλλων, την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και οικογενειακό βίο, κάθε προσώπου, του οποίου η εικόνα εμφανίζεται στην οθόνη ή αναφέρεται το όνομα ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του.

➤ Κατ' εφαρμογή των ανωτέρω προβλέψεων, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης εξέδωσε την **Υπόδειξη 2/5.2.2013**² και, ένα χρόνο αργότερα, την **Οδηγία 1/10.2.2014**³. Πιο συγκεκριμένα, οι ανωτέρω διοικητικές πράξεις αφορούν:

- Υπόδειξη 2/5.2.2013 ➤ Τη μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων, επί τουλάχιστον τέσσερις ώρες την εβδομάδα, με ταυτόχρονη αναγραφή υποτίτλων στην ελληνική γλώσσα, εξαιρουμένων των δελτίων ειδήσεων που μεταδίδονται στη νοηματική γλώσσα.

- Οδηγία 1/10.2.2014 ➤ Τη μετάδοση (α) σε ποσοστό τουλάχιστον 3% του εβδομαδιαίου τηλεοπτικού προγράμματος στην ελληνική γλώσσα (για τα άτομα με προβλήματα όρασης) και (β) σε ποσοστό

² <https://diavgeia.gov.gr/doc/BEYΘIME-ΨΝΞ?inline=true>

³ <https://diavgeia.gov.gr/doc/BIP5IME-ΘΦΛ?inline=true>

τουλάχιστον 3% του ξενόγλωσσου εβδομαδιαίου τηλεοπτικού προγράμματος με υποτίτλους στην ελληνική γλώσσα (για τα άτομα με προβλήματα ακοής).

Νόμος 4324/2015 (ΦΕΚ Α' 44/29.4.2015) για «Ρυθμίσεις θεμάτων Δημόσιου Ραδιοτηλεοπτικού Φορέα, Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Ανώνυμη Εταιρεία και τροποποίηση του άρθρου 48 του κ.ν. 2190/1920 και άλλες διατάξεις»

➤ Στο **άρθρο 256** («Σκοπός και Αποστολή») προβλέπεται ότι «το παρεχόμενο περιεχόμενο και η διάθεση των προγραμμάτων της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. πρέπει να έχουν κατάλληλες μορφές εκπομπής ή/και αλληλεπίδρασης, όπου αυτή προσφέρεται, για άτομα με αναπηρία, όπως είναι ιδίως τα άτομα με προβλήματα ακοής και όρασης. Προς τούτο, η παραγωγή και η διάθεση ψηφιακού περιεχομένου από την Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. υιοθετεί διεθνώς αποδεκτές τεχνικές προδιαγραφές για τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας από άτομα με αναπηρία, ιδίως δε υιοθετεί τη χρήση της ελληνικής νοηματικής γλώσσας, του υποτιτλισμού και της ακουστικής περιγραφής για την αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων με προβλήματα ακοής και όρασης.»

➤ Στο **άρθρο 352** («Γενικές αρχές παρεχόμενου περιεχομένου») προβλέπεται η προβολή θεμάτων που συμβάλλουν ενεργά στην προστασία της διαφορετικότητας.

➤ Κατ' εφαρμογή των ως άνω διατάξεων, επισημαίνουμε το καθημερινό δελτίο ειδήσεων της ΕΡΤ στη νοηματική, καθώς και προβολή παραγωγών όπως η εκπομπή της ΕΡΤ3, η οποία προβάλλεται και μέσω ΕΡΤ WebTV "ΑΛΤΕΡΝΑΤΙΒΑ": Αποϊδρυματοποίηση και διαφορετικότητα.

Στο πλαίσιο αυτό αξίζει να γίνει ειδική αναφορά στην πλατφόρμα υβριδικών υπηρεσιών ΕΡΤ Hybrid την οποία πρόσφατα εγκαινίασε η ΕΡΤ ΑΕ. Η Υβριδική Ευρυζωνική Τηλεόραση (HbbTV – Hybrid Broadcast Broadband TV) αποτελεί ένα νέο πρότυπο μετάδοσης που επιτρέπει διαδικτυακές υπηρεσίες να ενσωματωθούν στις τηλεοράσεις, παράλληλα με το γραμμικό τηλεοπτικό πρόγραμμα εκπομπής. Η υβριδική ΕΡΤ, η οποία διατίθεται ελεύθερα σε όσους διαθέτουν έξυπνες τηλεοράσεις HbbTV-Ready, περιλαμβάνει ειδική ενότητα για τα άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας μπορούν να έχουν πρόσβαση ανά πάση στιγμή απευθείας στο εξειδικευμένο περιεχόμενο, για μια απρόσκοπτη, βελτιωμένη τηλεοπτική εμπειρία.

Πρόταση Οδηγίας για την αναθεώρηση της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ⁴

➤ Στο **άρθρο 7** της ανωτέρω πρότασης Οδηγίας (οι σχετικές διαπραγματεύσεις για την οποία έχουν ολοκληρωθεί και αναμένεται η υιοθέτησή της σε επίπεδο Ε.Ε., περί το φθινόπωρο τρέχοντος έτους) εισάγονται λεπτομερέστερες και καινοτόμες διατάξεις, σε σχέση με την ισχύουσα Οδηγία, όπως:

- η λήψη κατάλληλων μέτρων (κατόπιν και σχετικών ενεργειών ενθάρρυνσης εκ μέρους των δημοσίων αρχών) από τους παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων για τη συνεχή και σταδιακή προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες που αυτοί παρέχουν
- η τακτική υποβολή εκθέσεων προς τις ρυθμιστικές αρχές από τους παρόχους των υπηρεσιών

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0287&from=EL>

οπτικοακουστικών μέσων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν λάβει

- ο ορισμός συγκεκριμένου συνδέσμου από τις δημόσιες αρχές (διαθέσιμου διαδικτυακά – online point of contact) για τη κάθε είδους ενημέρωση που αφορά τα άτομα με αναπηρία, καθώς και τη διαχείριση των παραπόνων ή οποιουδήποτε θέματος άπτεται των ζητημάτων προσβασιμότητας σε υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων

- η διασφάλιση προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία σε δημόσιες ανακοινώσεις υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης (π.χ. φυσικές καταστροφές)

➤ Το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης προτίθεται, μετά την υιοθέτηση της πρότασης Οδηγίας, να προβεί άμεσα στη διαδικασία ενσωμάτωσής της στην ελληνική έννομη τάξη, προκειμένου η ελληνική κοινωνία να έχει, όσο γίνεται συντομότερα, τη δυνατότητα να επωφεληθεί από τις ευεργετικές διατάξεις της Οδηγίας, και ιδιαιτέρως τα ευπαθή τμήματα του πληθυσμού, όπως οι ομάδες των ατόμων με αναπηρία.

Πρόταση Οδηγίας για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τις απαιτήσεις προσβασιμότητας για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες (Οδηγία για την Προσβασιμότητα)⁵

Η πρόταση Οδηγίας για την προσβασιμότητα σε προϊόντα και υπηρεσίες από άτομα με λειτουργικούς περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων, έχει αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης και από το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, εκτός του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η συνεισφορά του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής στη συζήτηση για την ανωτέρω πρόταση Οδηγίας προήλθε κατόπιν σχετικού αιτήματος της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας στην Ε.Ε., καθώς στο Παράρτημα Ι, Ενότητα IV⁶ της πρότασης προβλέπεται η πρόσβαση στις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων μέσω προηγμένου τεχνολογικού εξοπλισμού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, εκπροσωπώντας την Ελλάδα, κατά λόγο αρμοδιότητάς του, στις συζητήσεις του Συμβουλίου της Ε.Ε. σχετικά με την πρόταση Οδηγίας για την προσβασιμότητα, υποστήριξε σθεναρά και επίμονα και, τελικά, πέτυχε (σε συνεργασία με ομάδα άλλων κρατών-μελών) τη διατήρηση των υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω πρότασης Οδηγίας. Ο λόγος που σημαντική μερίδα κρατών-μελών υποστήριζε, αρχικά, την απαλοιφή των υπηρεσιών από το πεδίο εφαρμογής της πρότασης Οδηγίας ήταν, όπως υποστηρίχθηκε, οι ήδη προβλεπόμενες πρόνοιες για την προσβασιμότητα στο σχέδιο αναθεώρησης της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ. Το κύριο αντεπιχείρημα της ελληνικής πλευράς ήταν ότι το μεν άρθρο 7 (βλ. παραπάνω) της πρότασης αναθεώρησης της τομεακής Οδηγίας 2010/13/ΕΕ αφορά ρυθμίσεις προσβασιμότητας στο περιεχόμενο των υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, ενώ η πρόταση διατομεακής Οδηγίας για την προσβασιμότητα αφορά ρυθμίσεις προσβασιμότητας στον τεχνολογικό εξοπλισμό που απαιτείται για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

⁵ Proposal for a European Accessibility Act https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:202aa1e4-99a0-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.0020.02/DOC_1&format=PDF

⁶ Annex I, Section IV https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:202aa1e4-99a0-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.0020.02/DOC_2&format=PDF

Επί του παρόντος, η συζήτηση για την πρόταση Οδηγίας για την προσβασιμότητα βρίσκεται σε επίπεδο διαπραγματεύσεων μεταξύ του Συμβουλίου, του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής (τρίλογοι), προκειμένου να επιτευχθεί συμβιβαστικό κείμενο για την υπογραφή και, στη συνέχεια, την ενσωμάτωσή της από τα κράτη-μέλη.

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης

Παναγής Σαμούρης